

מל.

פ ר ט י כ ל   מ.ס. י"ז/2

מליצת ועדת הכלכלה שהתקיימה ביום ב'
ב' בניסן תש"י (20.3.1950)
בשעה 11.30

חברי הועדה:

נרכחים :

- מ. בדר - היו"ר
- א. בהיר
- ש. גורן
- צ. יהודה
- א. כהן
- ש. לביא
- א. סזור
- ס. אדם
- פ. פרמינגר

מוזמנים:

- ה. וילקנפלד - היועץ המשפטי
- גב' ורנר -

חברי הועדה:

נעדרים:

- ד. רזפלד ברנסטין
- א. חוסי
- ח. לנדאו
- ס. אונא
- ס. וילנר
- פ. נפתלי
- א. רקנטי
- א. ציזלינג

חוק לתיקון תקנות ההגנה (מניעת רוחים מופקעים),

סדר-היום:

תש"י - 1950

מ. בדר - היו"ר : ביחס לסעיף 1. (3) (||) אני מציע את
הנוסח הבא:

" וכל שרות שנעשה וכל מצרך חיוני שיסופק ביחס לבכסי דלא-ביידי
ובכלל זה שעטופ צבורי; כמסמעותו....."

ביחס לסעיף 7א, אני מציע את הנוסח

הבא:

" לא ימכור אדם מצרך חיוני במחיר שלמעלה מהמתקבל על הדעת, בין
אם נקבע ובין אם לא נקבע עבודו מחיר מכסימלי לפי תקנות אלה או
לפי כל חוק אחר."

הצעתו היא איפא לחלק את סעיף 7 לשניים:

סעיף 7 א' יהיה:
"לא ימכור אדם מצרך חיוני במחיר שלמעלה מהמתקבל על הדעת, בין אם נקבע ובין אם לא נקבע עבורו מחיר מכסימלי לפי תקנות אלה או לפי כל חוק אחר."

סעיף 7 ב' יהיה:
כפי שהוצע כאן כסעיף 7 א':

"לא יעשה אדם שירות ברי-פיקוח, ולא יציע ולא לסכים לעשותו, בשכר שלמעלה מן המתקבל על הדעת בעד אותו שירות, בין אם נקבע ובין אם לא נקבע בעד שירות כזה שכר מכסימלי, לפי תקנות אלה או לפי כל חוק אחר."

כוונתי היא כפולה. קודם כל היא באה כדי

להשוות את שני הגורמים - העבודה והחומר, כדי שלא תהיה הברחה מן שכר העבודה אל מחיר החומר שאינם ברי-פיקוח.

דבר שני: באותו רגע שאנו מכניסים לכאן את

המושג "מצרך חיוני", הרי עלינו להגדיר מהו המושג הזה. לגבי מצרכים חיוניים ברצוני לומר: כל "מצרך חיוני" - פרט לקרקע.

ח. וילקנפלד:
היועץ המשפטי

מלבד שתי המלים האלה "פרט לקרקע" הרי כל

יתר המושגים נמצאים כבר בחוק. הוצאת המלים

"פרט לקרקע" תחזיר אותנו לויכוח קודם. הכנסת המלים "מצרך חיוני" מצמצמת את היקפו של החוק. החוק הזה מטיל פיקוח על כל המצרכים, ואם אנו מכניסים את המלה "חיוני" הווה אומר שאנו מצמצמים את היקפו של החוק.

אשר להצעה השניה בדבר "מחיר המתקבל על

הדעת" - הרי זהו בדיוק מה שנאמר בסעיף 7 של החוק הקיים.

ועוד הערה: החוק מכוון לאותם המקרים בהם

מתן השרות מלווה ע"י מחיר המצרך או להיפך - מחיר המצרך מלווה במתן השרות. אמנם סר בדר רוצה להבטיח בהצעתו שלא יוכלו להבריח את הרוח מהמצרך לשכר העבודה, או להיפך - אבל זה בכלל כבר בחוק: בהגדרה של סעיף 2.

מ. בדר - היו"ר: הכנסת העבירה אלינו את הצעת החוק של מר פרמינגר, לחוות דעת. עלינו להחליט איפוא אם אנו נפתח עכשיו בויכוח כללי על ההצעה, או שאנו נקשר את הדיון על החוק הזה יחד עם קריאת החוק שלנו, ונראה מה אפשר או מה אי-אפשר לקבל מהצעתו של מר פרמינגר.

צ. י. יהודה: כדי שנהיה יותר יעילים **בסדרה** נעבור קודם על החוק שהציעו לנו, מטעם הממשלה. אח"כ נעבור על הצעת מר פרמינגר ונראה מה נכלל בהצעתו ומה אפשר לקבל או לדחות.

ש. גורן: הצעת פרמינגר באה כאילו לא היתה קיימת הצעת חוק יסוד של הממשלה. היא באה במקום החוק. לכן עלינו לברר קודם את הצעת החוק היסודית ויתכן שחוק היסוד מכיל כבר חלק גדול מהצעותיו של מר פרמינגר. וזוהי הדרך שאנו צריכים ללכת בה - נעבור קודם על החוק היסודי ואח"כ על הצעת החוק של מר פרמינגר ונשווה את הצעת התקנות למניעת רווחים של מר פרמינגר עם הצעת החוק היסודי.

ס. ארם: לדעתי צ. יהודה צודק. יש קודם כל לעבור על החוק היסודי ואח"כ לעבור על ההצעה של מר פרמינגר. יחד עם זאת אני מציע שמהיה קריאה ראשונה של שתי ההצעות ואח"כ נוכל לקבוע מה מקביל בין שתי ההצעות, כולנו מעוניינים בדבר אחד והוא - שהחוק יהיה חוק טוב ויעיל.

א. מזור: החוק של מר פרמינגר הוא כל-כך רחב שהוא כולל בודאי את כל מה שיש בהצעת החוק של הממשלה, אבל אני מתנגד בכל תוקף שאנו נטפל בחוק של מר פרמינגר. לדעתי אסור לנו לקבל אותו. רבותי, אנו עוסקים עשיו בחוק לעדוד השקעות הון, והצעת חוק כזו שהציע מר פרמינגר תפ"ע בכל המגמות שלנו לעידוד השקעות הון. בעלי ההון בחו"ל לא יתחשבו בהצהרות הממשלה באם הם ישמעו ירינסת דנה בהצעת חוק, כפי שהוצעה ע"י מר פרמינגר,

גם אם הממשלה תצהיר אלפי הצהרות. אנו צריכים להבין, שאם הממשלה הגיעה לידי מסקנה שיש להוציא חוק מיוחד ביחס לפדוד השקעות הון - הרי אין לבוא ולטפל עכשיו בהצעת החוק של מר פרמינגר. אני מציע שנקבל החלטה כי איננו מטפלים בחוק הזה.

היו"ר מ. בדר: הכנסת העבירה לוועד את הצעת החוק הזו, וזה מחייב את הוועדה לטפל בהצעה. הכנסת יכולה להוריד מסדר היום הצעה מבלי להתרוכח עליה, אבל אם היא החליטה להעביר אלינו את הצעת החוק - הרי איננו יכולים להוריד את ההצעה מסדר היום של דיוני הוועדה. זה לא מתפקידנו, זה מתפקידה של הכנסת. השאלה היא עתה באיזה אופן נטפל בחוק הזה.

אם אנו נעבור קודם על החוק ומוצע על ידי הממשלה מבלי להתחשב שיטנה עוד הצעת חוק, או שאנו נטלב מיד את הדיון שלנו בחוק שהוצע ע"י הממשלה עם הדיון על הצעת החוק של מר פרמינגר.

מצד שני, באו נקבל החלטה שאנו דנים קודם בהצעת החוק של הממשלה - הרי לא נעביר לכנסת את ההחלטה שלנו בדבר החוק הזה טרם שנדון על הצעת החוק של מר פרמינגר.

א. מזור: יו"ר הכנסת הודיע שהוא מעביר את החוק של מר פרמינגר לוועדת הכלכלה, אבל הוועדה יכולה להחליט שהיא אינה דנה בזה.

היו"ר מ. בדר: החוק הועבר אלינו לנתיקה כדי שאנו נוכל אח"כ לחוות את דעתנו עליו בפני הכנסת ובפני הממשלה. אם דעתנו תהיה חיובית - ההצעה תבוא שנית לכנסת ותעבור קריאה ראשונה. אם ויתנו תהיה שלילית - יתקיים הענין מסדר היום.

א. פרמינגר: בתחילה לא היתה לי הצעת חוק אלא תיקונים לחוק הקיים. הוועדה זוכרת בנדאי כיצד מר מזור אמר לי: "תגיש הצעת חוק". אני נסחתי הצעת חוק וכעת הכנסת החליטה להעביר את הצעתי לוועדה. אני לא בניתל את החוק שלי כחוק

מנוגד בכל סעיפיו לחוק הקיים. ישנם דברים רבים חופפים בשתי
ההצעות, ואלו שהצעות לא תחבלנה - אעמיד אותן כתיקונים
לחוק הקיים.

א. בהיר: אני מציע שנקבל קודם את שני התיקונים
ביחס לנכסי-דלא-ניידי וביחס לסדרותים.
ניתן לשני התיקונים האלה תוקף ולאחר שהם יכנסו לחוק היסודי -
נוכל לדון בחוק המוצע ע"י מר פרמינגר ונוכל לדון בהצעת מר פרמינגר
מול הצעת החוק היסודי.

ב. יהודה: נסיים קודם את הדיון בתיקונים המונחם
לפנינו. אם תהיה לנו שהות עד הפגרה, נוכל
עוד לעבור על הצעתו של מר פרמינגר - ולא, נעבור עליה אח"כ בעת
הדיון על הצעת החוק היסודי.

היו"ר מ. בדר: אנו נקבל את הצעתו של צ. יהודה.
אנו עוברים לדיון על התיקון בסעיף
" וכל סדרות שנעשה ביחס לנכסי-דלא-ניידי, ובכלל
זה סעווע צבורי, כמסמעותו בפקודת הסעוועים
הצבוריים, 1935 " (2) ;

א. מזור: אני מציע למחוק את המלים "פלסטינה א"י).

ה. וילקנפלד: באחד הסעיפים של פקודת סדרי הסלרונן
והמספט כתוב; שבכל מקום שנקרא "פלסטינה"
יקרה מעתה "ישראל". וברור שהתיסון הזה סתייחס גם לכאן.

א. פרמינגר: אם ידונו אח"כ לעצם העניין, לא אכניס כעת
תיקון, ואם לא - אאלץ להכניס עכשיו
תיקונים.

סעיף (א) כולו - נתקבל.

סעיף (ב).

היו"ר מ. בדר : כאן אני חוזר להצעתי ביחס לסעיף 7א' וסעיף 7 ב', כפי שהצעתי לעיל.

ברצוני לציין שלגבי המעיפים האלה ישנה גם הצעה של מר פרמינגר ביחס ל"מחיר המתקבל על הדעת".

צ. יהודה : אנו מסתמשים במונח "מחיר המתקבל על הדעת" לא רק ביחס לחוק זה, אלא בחוקי הגנה רבים. לכן אני מציע שיהיה לנו דיון כללי שבו נברר מהו "רווח המתקבל על הדעת", ולא דווקא לגבי חוק זה.

א. מזור : אני מציע למחוק את המלים "ולא יציע" - כי זוהי רק תוספת עבודה נשכיל השופטים.

צ. יהודה : אני מתנגד להצעתו של מר מזור. לדעתי יש צורך להשאיר את המלים "ולא יציע". אנו רוצים שהמסחר שלנו יהיה הוגן ואיננו רוצים שתהיה כאן אפשרות של עמידה על המקח, אלא שעלינו לקבוע מהו הרווח המתקבל על הדעת - אבל על זה אני מציע דיון לחוד.

א. בהיר : גם לדעתי יש צורך להשאיר את המלים "ולא יציע", כי אם יהיה מחיר רשמי, הרי אין לתת לסוחר אפשרות להציע לקונה מחיר שמעל למחיר הרשמי. לדעתי לכל דבר צריך להיות מחיר רשמי.

מ. בדר + היו"ר : מבלי לפגוע בזכותו של מר פרמינגר להציע תיקון ביחס ל"מחיר המתקבל על הדעת", אני מצביע

את הסעיף הזה לפי הנוסח הקיים :

ה צ ב ע ה.

בעד הצעתו של א. מזור למחוק את המלים "ולא יציע" - 1
נגד מחיקת המלים הנ"ל - רוב.

סעיף 7(א) נתקבל כפי שהוצע.

הסתייגות: לא. מזור.

סעיף (ג):

א. בהיר: אני מציע להוסיף לכתובת את המלה "ירושלים".

ח. וילקנפלד:
היועץ המשפטי

בהצעת החוק הקודם ישנה הכתובת "ירושלים"
ולכן לא היה צורך להכניס עתה תיקון.

סעיף (ג) נתקבל.

סעיף (ד) - סעיף 9א.

ח. וילקנפלד: אני הייתי מציע לכתוב את המלים:
"והשרות הוא שעסוע צבורי" במקום " שהוא
שעסוע צבורי".

היו"ר מ. בדר: היות ולפי סעיף 9 מחוייב נותן השרות לתת
קבלה, הרי בא סעיף זה ומוסיף, שבמקרה של
מתן שרות של שעסועים - יתנו כרטיס במקום קבלה.

א. בהיר: אני מציע למחוק את המלים "מסיידרס לכד".

צ. יהודה: אם נמחק את שתי המלים האלה, הרי זה דבר
שאינו ניתן לקיימו. לא נוכל לדרוס מכל אדם,
ואפילו אם איננו יודע לכתוב, להמציא קבלה על כל דבר ודבר. אין
אנו יכולים לסלול זכות של מתן שרות מאדם שאיננו יודע לכתוב.

אבל לעומת זאת אני מציע, שכסם שנותנים
כרטיס עבור שרות שעסועים, או תחבורה - הרי אני מציע שיהיו כרטיסים
כאלה שיסמסו כל שרות ושרות, כלומר: על הברטיסים יצויין סוג
השרות, התאריך, והסכום. כל נותן שרות יוכל לקנות כרטיסים כאלה
ותמורת כל שרות ימסור כרטיס, במקום קבלה. ע"י כך תהיה לנו אפשרות
גם לבדוק את המחירים, וגם לטם היטוב מס-הכנסה.
היות ואני רואה את הדבר הזה כדבר חשוב, אני
מציע לבחור ועדה בת 2 או שלשה חברים שיבדקו את הענין ואפטרונות
הבצוע.

א. פרמינגר: אני תומך בהצעה למחוק את שתי המלים האלה, וכן אני מציע למחוק בסעיף 8 את המלים "לאחר דריסה".

א. כהן: אני מציע למחוק את המלים האלה, אבל במקומן לכתוב: "אגף הפיקוח, משרד האספקה והקצוב, יפרסם בצו את אותם השרותים שהם מחוייבים במתן קבלה".

אינני יכול להסכים לכך, שבעד מתן כל שרות ושרות ואפילו הקטן ביותר, יהיו האנשים חייבים לתת קבלה. אנו נהפוך אלפי אנשים לעבריינים, כי אי אפשר יהיה להוציא את הדבר לפועל.

א. לביא: לדעתי יש להשאיר את המלים "לכסיידרס לכך" ואני מתנגד להצעתו של צ. יהודה, כי הענין יכניס בלבול רב ולא כולם יוכלו לעמוד בזה.

ט. גורן: אני חושב שדבר כזה אינו קיים בשום מקום בעולם. אמנם בחנויות גדולות באירופה נוהגים לתת קבלה על כל קניה קניה, אבל זאת עושים בעזרת קופה אוטומטית, אך זה נהוג רק בחנויות גדולות מאד - כל-בו וכו'. אבל אי אפשר לחייב כל חנות קטנה או כל אדם שעשה שרות איזה שהוא לתת קבלה או כרטיס תמורת השרות שלו. לדעתי הדבר אינו ניתן להגשמה. אני מתנגד איפוא למחיקת המלים "לכסיידרס לכך".

ח. וילקנפלד: היועץ המספטי מבחינה מספטית אין התנגדות לכך שתמחקנה שתי המלים האלה. אבל אם יורשה לי להעיר לגופו של הענין, הרי נדמה לי שזו תהיה גזירה שרוב הצבור לא יוכל לעמוד בה. למשל: ספר יצטרך לתת עבור כל גילוח ועבור כל תספורת קבלה; או כל חנווני שימכור אפילו זוג סרועי בעלים, וכו' וכו'. כל חנווני, או כל אדם אחר שיעשה השרות הקטן ביותר ולא יתן קבלה - יהיה נאשם בעבירה לפי החוק, ואני חושב שאנו עומדים על-ידי כך להעמיס על

עבריינים בישראל.

אני הייתי רואה פתרון לכך בהצעתו של מר

א. כהן, ואני רוצה לנסות לנסח את הצעתו:

"נותן שרות, או מוכר מצרך, חייב לתת קבלה
משידרש לכך, אבל אפשר לתת סמכות לשר האספקה
והקצוב לקבוע סוגים של שרותים או של
מצרכים שלגביהם מתן הקבלה תהיה חובה".

אני סבור כי אפשר לקבל את ההצעה הזו, ביות והיא תאפשר לנו לפקח
על מקצועות המסתמסות מן הפיקוח, כגון: עורך-דין, רופא וכו', והיא
תתן לנו אפשרות של רגולציה בעת הצורך. אבל לעומת זאת אני מתנגד
למתן הוראה סיסונית.

היו"ר מ. בדר: אפשר לנסח את ההצעה בצורה זו:

"שר האספקה והקצוב יפרסם מדי פעם את סוג
המצרכים והשרותים שעליהם חלה חובת מתן
קבלה, אף אם לא ידרש לכך".

א. פרמינגר: הנקרת הזו, וחובת מתן הקבלות, קיימת בעולם

בצורות שונות. בעולם קיים דבר הנקרה בשם

"מס מחזורי" ויש פיקוח חמור מצד הממשלה על המחזור, הממשלה דורשת
לתת קבלות ולנהל ספרים. לדעתי אם ספר נותן פתק לבעל החנות על התספורת
שהוא עשה - הרי באותה מידה הוא יכול כבר לתת קבלה ללקוח. לדעתי
ישנן אפשרויות טכניות רבות להוציא לפועל את ההוראה הזו, ולא רק
לגבי אותם השרותים ששר האספקה יכריז עליהם כחייבים במתן
קבלות.

אני מציע איפוא: (א) למחוק את סתי המלים

"לכסיידרש לכך", (ב) שהועדה תדון בפרטי הבצוע של הדבר.

היו"ר מ. בדר: אינני חושב שעל כל קופסת גפרורים יש לתת

קבלה. אפשר אולי לקבוע - חובת מתן קבלה

על קניה של לירה ומעלה.

א. בהיר: אני תומך בהצעתו של צ. יהודה שועדה

מצומצמת בת 3 חברים תבדוק את העניין, טרם

שאנו נכנסים לדיון ולויכוח כללי בענין זה.

ה ח ל ט ה

הוחלט לבחור בוועדת מטנה בת שלשה חברים, שעליה לברר את אפשרויות ה**בצוע** של ההצעה האומרת שעבור כל קניה או מתן שרות; חייב המוכר או נותן השרות לתת קבלה, בהתאם להצעות שנשמעו לעיל.

חברי ועדת המטנה: צ. יהודה
א. פרמינגר
א. כהן

סעיף (ה) - נתקבל.

סעיף (ו) - נתקבל.

(ז)

סעיף (ז):

ח. וילקנפלד: לפי הנוסח הקיים צריכה להיות רשות בכתב מאת הרשות המפקחת לפני שמגישים תביעה בענין זה. הרשות המפקחת - היא במקרה זה - מסרד האספקה והקצוב. לפי הנסיון שהיה לנו, הרי זוהי פרוצדורה הגורמת לתקלות רבות בנירוד המספטי. מסרד המספטים בקט איפא לסלק את התקלה הזו ולאפשר פרוצדורה יותר מהירה. לפיכך באה ההצעה הזו כפי שהיא מוצעת כאן.

סעיף ז' - התקבל.

סעיף ח' - התקבל.

היו"ר מ. בדר: עלינו עוד לחזור לדיון, באם לפי האגדה

בחוק היסודי יש לכלול במונח "מזהר" גם

"קרקע", או "פרט לקרקע".

הצעתו של מר לם אומרת: מצרך - מצרך כולל קרקע.

הצעת אומרת: : מצרך - פרט לקרקע.

א. בהיר: אני מציע שהדיון על ענין זה יתקיים בטעה

שנעבור על החוק היסודי (סעיף 2 של החוק), כי אין לי עוד עמדה בענין זה.

היו"ר מ. נדר: שר האוצר לא יסכים להכניס גם את הקרקע תחת פיקוח, היות וזה יעמוד בניגוד לחוק "טבח קרקעות".

לפני שאנו נקיים הצבעה בענין זה, אני מודיע שאני טומר לעצמי זכות הסתייגות בענין הקרקע.

א. בהיר: אני מציע להעביר לכנסת את התיקונים האלה עוד לפני הפגרא, ואת ענין הקרקעות; הרווח המתקבל על הדעת, והקבלות - להעביר לדיון השני.

אני מציע, איפוא, להעביר לכנסת את כל הסעיפים שקבלנו חוץ מהסתייגותו של מר א. מזור.

היו"ר מ. נדר: הרי זה דיון יחיד. לדעתי חוק זה בא על מנת להגן גם על מחירי הדירות, וכסם שאנו רוצים להגביל את הסכר לחסמלאי, לנגר ולטרברב, הרי לדעתי מחיר הקרקע הוא גורם חשוב מאד במחיר הדירה והוא מהווה מסקל רב במחיר הדירה: לפחות ב-300 או 400 לירות, ואין אני רוצה שמחיר הקרקע יוברח לטרותים, כסם שאינני רוצה שהטרותים יוברחו למחיר הקרקע. לפיכך אני רוצה שאנו נחליט בענין מחירי הקרקע ולא נדחה את הדיון.

לא פחות חשוב הוא ענין ההגדרה של "מחיר המתקבל על הדעת", או "רווחים המתקבלים על הדעת".

כן עלינו להחליט אם יש למסור קבלה עבור כל מכירה או מתן שרות, או שיהיו שרותים מיוחדים שרק הם יהיו חייבים במתן קבלה, כפי שהציע א. כהן. או שנגביל את מתן הקבלה לסכום מסויים - לירה אחת ומעלה.

לפיכך אני מציע שאנו נודיע לכנסת, כי ייחיה האחרונה של הכנסת נביא את החוק הזה (על כך צריך להודיע

עשרים וארבע שעות לפני כן), ויום ב' בשבוע הבא נסיים את הדיון
על שלושת הסעיפים האלה: קרקע, רווח מתקבל על הדעת, וקבלות.

אם לא נסיים את הדיון ביום ב', נעביר את
ההחלטה לכנסת כפי שקבלנו אותה, עם ההמתיגויות, והכנסת תחליט.

ש. לביא: הייתי רוצה שבענין הקרקע נדון בנוכחות שר
האוצר ושר האספקה והקצוב.

הישיבה ננעלה בשעה 13.00